

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Sect. 1. Quæ mundities exigatur in corpore, præsertim à pollutione, &
copula?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

poris, & ad sejunium naturales; de quibus hac Disputatione dicendum erit.

SECTIO I.

Quæ mundities exigatur in corpore, præsertim à pollutione, & copula.

DE hoc puncto agit optime P. Thom. Sanchez lib. 9. de Matrimonio disputat. 13. in quo licet olim fuerint diuersæ Doctorem sententia; hodie tamen fere omnes conveniunt, licet unus, vel alter adhuc à communi sensu discedat. Aliqui ergo dixerunt, esse peccatum mortale accipere Eucharistiam post pollutionem, vel fornicationem moralem intra eandem diem, etiam si præcedat confessio illius peccati. Hæc tenuit Nauarrus in Manuali cap. 2. n. 51. sed postea mutavit sententiam in eodem loco in editione posteriori. Eam indicauerat S. Thomas in 4. dist. 9. quest. 1. artic. 4. quæstioncula 2. dicens, quod in tali pollutione, si ad causam recurrens dubites de consensu, omnino abstinere debet. Richardus in 4. d. 9. artic. 2. quest. 3. ubi sic ait, Crapula, vel cogitatio, si peccata mortalia fuerint, vel probabile dubium est, verum fuerint, tunc pollutio ex eis proveniens prohibet de necessitate huius Sacramenti susceptionem. Marilius in 4. quest. 6. artic. 4. Bene stat, inquit, aliquem esse sobrium, & in gratia Dei gratiam faciente, & tamen pro illo die suscipere esse indignum. Parei de eo qui de nocte polluitur esse pollutione peccatum mortale inducente, qui die sequenti, etiam licet confessus, & contritus, dimittendo non sit Curatus animarum, nequit celebrare; debet enim expectare ad viginti quatuor horas. Indicat etiam Alex. Alenlis 4. p. quest. 11. (non 47. ubi citatur à Soto) artic. 2. §. 3. ubi dicit, quædam esse causas necessitatis, & quædam congruitatis; & inter causas necessitatis assignat inhabilitatem mentis, quæ ex pollutione consequitur, quamdiu remanet. Item Bonavent. in 4. dist. 12. artic. 2. quest. 3. ubi dicit, quod pollutio veniens ex turpi cogitatione, vel crapula ita impedit, ut sic recipiens, nisi necessitas compellat, prinetur fructui, & incurrit damnum; & alij ex antiquioribus. Fundamentum potissimum sumitur ex Gregorio in epist. ad Augustinum relato in cap. 1. dist. 6. ubi dicitur, quod habens pollutionem ex prava cogitatione oportet die illa à sacris mysteriis abstinere.

Alij Contrariam sententiam omnino extremam amplexi dicunt, quocumque modo posita sit pollutio, si tamen postea confessione purgaverit se peccatens, nullam esse, nec posse esse culpam venialem eadem die communicare. Ita Ioan. Sancio in quæstionibus selectis disputat. 23. num. 30. cuius fundamentum est, quod ille solus indigne accedit, qui sibi conscius alicuius peccati mortalis non præmittit Sacramentalem confessionem, ut constat ex Tridentino Sess. 14. cap. 7. Ergo qui post commissum peccatum præmittit confessionem, non accedit indigne, sed digne; non ergo peccat accedendo: nam, si accessus ipse esset malus, & culpabilis, non accederet digne, sed culpabiliter, & indigne.

Alij varias distinctiones adhibent de pollutione culpabili, aut inculpabili; item de relinquente distractionem, & perturbationem mentis, vel non relinquente; iuxta quas regulas dicunt, aliquando nullam interuenire culpam venialem, neque indecentiam in communione; aliquando indecentiam aliquam absque peccato; aliquando peccatum veniale, nisi necessitas, aut causa rationabilis specialiter excuset, ratione cuius melius sit non omittere communionem. Auctores late congerit Thom. Sanchez P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

loco citato, qui fere eandem sententiam sequitur, Suarez in præfati disputat. 68. sect. 2. & alij Recensor. Suarez. Aduerte obiter Dominicum Soto in 4. dist. 12. quest. 1. artic. 7. post medium reprehendere Gabrielem, eo quod lectione 10. in Canonem citat Alexandrum, Albertum, Bonaventuram, & Paludanum, ut docentes, quod pollutio, etiam si non oriatur ex peccato, impediatur de necessitate, atque ideo non posse absque peccato accedi: cum tamen in illis Auctoribus eam sententiam Soto non inuenerit. Sed reuera Gabriel non citauit eos Auctores pro illa sententia, imò expresse pro contraria, scilicet, quod tunc debeat homo abstinere à celebratione, nisi in casu necessitatis, aut visitationis scandalum. Debet, inquit, de consilio, non de præcepto, ita quod moraliter peccet, si celebret; quam sententiam illi Auctores expresse amplectuntur.

In hoc puncto in primis existimo, sententiam illam Ioannis Sancio singularem, & falsam esse, præsertim, si intelligatur non solum de facto, sed etiam de possibili, prout illa Auctor videtur intelligere, & certe eius fundamentum, vel nihil concludit, vel probat, numquam posse actum communicandi reddi venialiter malum ex aliqua circumstantia; quia iam ille homo non communicaret digne, sed indigne, & male; ac per consequens non acciperet fructum Sacramenti, licet esset in statu gratiæ. Doctrina autem hæc noua est, & contra omnes Theologos; qui passim supponunt, posse aliquando peccati venialiter in receptione huius Sacramenti, sicut in receptione etiam Baptismi, Confirmationis, Ordinis, & aliorum: cur enim repugnat, quod sumptis Eucharistiæ aliquando opponatur leuiter legi alicui positiuæ, vel naturalis, sicut aliæ actiones humane opponi possunt? Et constat aperte, quia potest contingere, quod sic obligatio ex charitate non grauis, sed levis hic, & nunc subueniendi proximo indigenti, vel sit obligatio ex iustitia restituendi aliquid leue, quod postea restitui non poterit; quæ actiones impediuntur per hanc communionem; vel certe sequitur scandalum leue, quod sub veniali debebam vitare, vel nocumentum sanitati, aut aliud simile: ex quibus reddi potest mala venialiter voluntas communicandi hic, & nunc; sicut etiam multi dicunt, peccate venialiter sacerdotem absque causa celebrantem non dicto Matutino cum Laudibus; in quibus, & aliis similibus casibus sacerdotes, vel Laici communicans peccat venialiter, licet sit in statu gratiæ; ergo potest similiter peccare venialiter communicans, vel celebrans post pollutionem, vel copulam licitam, vel illicitam, præmissa confessione; quia potest illa communio opponi leuiter reuerentiæ debitæ huic sacramento: non potest enim negari, quod reuerentia debita huic sacramento non consistat in indiuisibili, atque ideo quod possit in ea peccari grauiter, & etiam leuiter, quando sit aliqua irreuerentia levis, qualem dicit aliquis esse, si accedat quis ad celebrandum, vel communicandum absque vlla præparatione, aut oratione præuia. Fatendum ergo est, loquendo de possibili, contingere posse, quod aliquis peccet venialiter sumendo hic & nunc Eucharistiam, licet sit in statu gratiæ; quod si hoc in genere est possibile, non erit contra Tridentinum, ut ille Auctor volebat, dicens, quod communicans, vel celebrans absque speciali causa, post pollutionem, peccet venialiter.

Ad fundamentum ergo illius Auctoris omnes debemus respondere, & dicere, illum, qui venialiter communicando, accedere quidem indigne, non indignitate graui, sed leui, quæ non tollit omnino

4.
Prima conclusio recipit sententiam Sancio.

Ita enim doctrina est contra omnes Theologos.

Contingere ergo potest quod in hoc casu aliquis peccet venialiter.

Ad fundamentum illius Auctoris omnes debemus respondere.

Omnia omnino

omnino effectum sacramenti ex opere operato. Paulus enim dicens, cum, qui manducat, aut bibit indigne, iudicium sibi manducare, & bibere, loquitur de indignitate graui, quæ dicitur indignitas simpliciter: sicut nec dicitur simpliciter communio sacrilega, quando peccatur venialiter sic communicando, licet reuera contineat sacrilegium leue, cum opponatur leuiter præcepto, & virtuti religionis. Sic ergo non dicitur simpliciter indigne accedere; sicut nec sacrilegus simpliciter, qui solum peccat venialiter, accedendo: atque in hoc sensu verissimum est, cum solum accedere indigne, qui accedit conscientius peccati mortalis absque præuia confessione.

6. *Inhabis.* Dices; Paulus omnibus iis, qui non accedunt indigne, consulit, ut accedant, illis verbis: *Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat;* cuius probationis nomine Concilium intelligit confessionem peccatorum mortalium; ergo qui cum illa confessione præuia accedit, non peccat venialiter sic accedendo: alioquin non posset ei consuli accessus malus saltem venialiter.

7. *Respondeo.* Respondeo, in primis aliquos Patres intelligere illud verbum, *probet*, non solum de probatione necessaria auferendo mortalia, sed etiam de purgatione à venialibus, & eorum radicibus, quæ impediunt aliquomodo fructum sacramenti. Sic explicat Cornelius ibi; & affert Chrysostomum, & Ambrosium, quibus addi potest Anselmus dicens, illum indigne accedere, qui sine debita reuerentia Eucharistiæ percipit. Iuxta quem sensum verba illa Pauli intelligi possunt primo, & per se de probatione, & purgatione à mortalibus, ne impediantur totus fructus sacramenti: & deinde, secundo loco, & cum proportionem de probatione, & purgatione à venialibus, præsertim illis, quæ afferunt irreuerentiam contra hoc sacramentum, & quæ magna ex parte impediunt eius fructum. Non ergo consulit Paulus omnibus, qui peccato mortali carent, ut statim accedant; sed hortatur omnes, ne accedant absque præuia probatione; grauiorem tamen penam comminatus illi, qui absque probatione, & purgatione à mortalibus accedere præsumit.

Cornelius.

8. *Placius confirmatur.* Deinde, licet illud, *probet*, intelligatur ibi solum de examine in ordine ad mortalia, non sequitur, quod Paulus hortetur simpliciter ad accedendum, eo solum examine præmisso, & omni alia præparatione relicta: hoc enim esset absurdissimum; potest quippe contingere, ut aliquis sit in statu gratiæ, & tamen non debeat accedere hic & nunc, vel quia non est ieiunius, vel quia habet Ecclesiæ prohibitionem ob interdictum aliquod locale, vel aliam causam similem; non ergo potest consuli omnibus indifferenter, quod accedant eo ipso, quod nullius peccati mortalis conscientia sibi sunt. Sic ergo potest contingere, ut licet non habeant peccatum mortale, non tamen possint accedere hic & nunc absque nouo peccato veniali, ex aliqua lege positua, vel naturali proueniente. Illa ergo verba, *& sic de pane illo edat;* non debent accipi, ut excludant omnia alia requisita. Permittit certe Paulus homini probato per confessionem accedere, quantum est ex illo capite: semper tamen subintelligitur, nisi aliunde impediatur, & cum debito modo, & reuerentia, quæ partim præscribenda est ab Ecclesia, prout de facto præscribitur ieiunium naturale, & alij ritus determinati, partim dicitur ab ipso lumine intellectus, supposita excellentia, & dignitate sacramenti, ad quod est accedendum. Sicut ergo non excludit Paulus debitum accedendi cum modestia, & reuerentia externa, quando homini per confessio-

nem probato permittit accedere; quia reuerentia illa externa subintelligitur, si volumus accedere; sic neque excludit debitum reuerentia internam, ad quam sicut pertinet præparare mentem internam bonis cogitationibus & desiderijs, sic potest ad eandem pertinere aliquando mundare animum ab aliquibus reliquijs turpium cogitationum, assumendo aliquid temporis, quo id mediocri saltem diligentia præstari possit. Quamuis ergo Paulus loquatur ibi solum de indignitate, quæ impedit totum fructum sacramenti, & quæ tollitur per probationem, & confessionem præuiam peccatorum mortalium, & quæ facit, quod communicans in peccato iudicium sibi manducet; non sequitur, quod nihil aliud omnino requiratur ad vitandum etiam peccatum veniale; quia qui deterret ab uno, non permittit alia, sed temper subintelligit, quod debeant etiam adesse omnia alia requisita.

Hoc ergo circa possibilitatem supposito, restat dicendum, an, & quomodo eiusmodi fordes præcedentes impediunt communionem. De quo quidem non potest dari regula vniuersalis, quia totum hoc pendet ex varijs circumstantijs, quas maturo iudicio ponderare debet prudens confessorius: aliquando enim indecentia erit talis, ut absque peccato veniali non possit homo accedere; aliquando poterit quidem absque peccato, sed melius erit abstinere; aliquando melius erit accedere. Sunt etenim aliqui, qui Dei gratia ita sunt alieni ab eo genere voluptatis, ut si, natura se exonerante, in somno pollutionem patiantur, id potius absque vlla turpi cogitatione, vel specie, & sæpius absque vilo sensu id eis contingat; quare non magis eo fluxu afficiuntur, aut mutantur, quam si aliud quoduis excrementorum genus emisissent; & iis non est cur prohibeatur sequenti die communicare, vel celebrare, cum non aliter se sentiant dispositos, aut deutos, quam si nihil tale eis contigisset. Alij in alio extremo ita sunt ad eiusmodi voluptates affecti, ut eas frequenter desiderent, & procurent; & his quidem regulariter expedit iniungere, ut ea die, qua culpabiliter polluti sunt (quod idem de copula illicita intelligitur) abstineant: vix enim accedere possunt absque irreuerentia, quæ sit culpa venialis, nisi forte ratio specialis dicat, esse accedendum, cum timore, & tremore, ad vitandam notam, & infamiam, vel propter iubileum, aut festum solemne, vel quid simile. Alij denique sunt, quibus pollutio contigit absque propria culpa saltem graui: afficiuntur tamen eiusmodi voluptate, & manet in eis vel memoria, vel delectatio sensibilis, quæ mentem à spiritualibus auocat, & reddit minus aptam, ut sese deuote præparent ad Diuinæ mysteria: & hi quidem regulariter non peccabunt venialiter accedendo; sæpe tamen laudabilius illa die abstinebunt, sæpe laudabilius accedent; præsertim quando timeri potest, id posse prouenire, procurante demone, ad impediendam communionem; aut quando sæpius id accideret, atque adeo sæpius abstinentum esset à communionem; vel denique si celebraret festi, aut exemplum, vel quid simile interveniret: quando, vero ea inconuenientia non sequuntur, & aliunde carnis perturbatione mens non potest sese ad deuotionem reducere, laudabilius abstinebit homo, iuxta consilia Patrum, qui ad hanc partem non parum inclinare videntur. Gregorius relatus in illo cap. i. dist. 6. & Augustinus *serm. 249. de tempore*, cuius mentem bene explicat Vasquez in præfati *quest. 80. art. 7.* ubi affert alios, & addit, fortasse olim fuisse circa hoc aliquod præceptum quoad copulam saltem coniugalem, prout colligitur

ex Concilio Eliberitano relato in c. *Omnia homo*, de consecratione, *dist. 2.* quibus addi potest id, quod S. Bernardus in vita S. Malachiae, narrat: *Cum Malachias (inquit) Sacramenta offerret, & appropriasset ei Diaconus facturus aliquid pro officio suo, intuitus eum Sacerdos ingemuit, quod sensisset penes illum latere, quod non conueniret. Peracto Sacrificio, secreto percunctatus de conscientia sua, confessus est, & non negauit, illud sum sibi per somnium nocte ipsa. Cui iniungens poenitentiam: Non debueras, inquit, hodie ministrasse, sed verecunde te subtrahere sacris, & deferre tantis, tamque Diuinis mysteriis, ut hac humilitate purgatus, dignus exinde ministrares. Quamuis hac verba fortasse possint ita intelligi, ut non acciderit pollutio absque culpa Diaconi, quod videtur significare poenitentia illi à Malachia imposita; & verba illa vltima, ut hac humilitate purgatus, quae indicant culpam, à qua ut purgaretur, debuerat se humiliare.*

11. Huc etiam spectant statuta illa Ordinis Carthusiensis, quae habentur in Statutis antiquis *parte 1. cap. 43.* ubi statuitur, quod nocte pollutus etiam circa culpam, mane non celebret, nec ad gradus altaris accedat. Excipitur tamen dies Natiuitatis, Paschae, Pentecostes, & cum aliquis ordinandus est Ordine sacrosanctae in die item Dedicationis Ecclesiae interioris, vel quando aliquis frater debet communicare, vel professionem facere, Prior potest celebrare. Item Sacrifica, & Procurator poterunt accedere ad gradum altaris, licet non ministrare Missam. Etiam in secunda parte Statutorum antiquorum *cap. 6. §. 3.* excipitur, quando aliquis debet sepeliri eodem die. Et in 3. Compilatione Statutorum *cap. 1. §. 33.* excipitur Festum Corporis Christi. Vnde apparet, quantam puritatem non solum mentis, sed etiam corporis voluerint Patres illi sanctissimi in viris spiritualibus, & religiosis, ut ad hoc Sacramentum accederent.

12. Ad quae statuta alluisse videtur Dominicus Soto *dicta distinct. 12. quast. 1. artic. 7.* versus finem, ubi eorum rigorem videtur reprehendere, dum ait: *Statutis Carthusiensium plus pudoris religiosi obici, quam necessitate reuerentia Sacramento exhiberi, debuisset tamen vir doctus aduertere, non esse eandem regulam assignandam pro omnibus; plus enim perfectionis exigitur in monacho solitario sui contemptum, & humilitatem procurante, ac desiderante; unde non mirum, si eam occasionem arripiant ex defectu non culpabili, qui veras etiam culpas aliis innotescere non dedignantur, praesertim quando humilitas propria cedit in honorem, & cultum singularitatem Christi Domini sub Sacramento contenti. Quod si aliquando ob circumstantias, difficultatem, vel inconuenientiam quisquam inueniat, poterit à suo Superiore in illa regula dispensari, prout de facto fieri ex testimonio fide digno compertum habeo: imo Praelatum rem totam Confessariis relinquere, ut ipsi, prout in Domino iudicauerint, subditis, occurrente necessitate, consulant. Porro, qui attente legerit, quantum in hoc genere puritatem Deus in Lege veteri exigebat à Iudaeis *Leuit. 15.* & quidem non à Sacerdotibus, sed à Laicis, & à tota vulgi plebe, non mirabitur, quod sanctissimi viri à perfectis Religiosis aliquid exigant ob reuerentiam tanti Sacramenti.*

13. Regula itaque, quam in hoc puncto constituere possumus, tota desumi debet ex gradu reuerentiae huic Sacramento debitae; qui gradus colligendus, & mensurandus est ex aliis materiis, in quibus reuerentia eadem exercetur. Videmus enim, haberi pro irreuerentia culpabili, vel saltem pro defectuosa reuerentia, quando aliquis cum tali, vel

P. Iohn. de Lugo de Sacramentis.

tanta distractione, vel certe absque tali, & tanta praeparatione, vel oratione accedit; quando absque tali, vel tali modestia, & corporis compositione externa. Possumus ergo comparare irreuerentiam, quae resultat ex tali pollutione in his circumstantiis, & mensurare, an attingat eum gradum, quem in aliis materiis iudicamus irreuerentiam, vel certe defectum reuerentiae; & iuxta illam mensuram debemus iudicare de culpa, vel defectu reuerentiae in hac etiam materia. In qua tamen maior causa requiritur ad abstinendum saepius, quam ad semel, vel iterum relinquendam Missam, vel communionem, quia defectus ille reuerentiae excusatur ob necessitatem virium spiritualium, cui noceret frequens illa abstinencia, & ideo sicut in aliis materiis, sic etiam in ista minuitur irreuerentia, quando necessitate adducimur ad aliquid subtrahendum de debito cultu, & reuerentia.

Ex dictis inferitur, quid dicendum sit de copula vel licita, vel etiam illicita: de illicita enim, & mortaliter culpabili idem fere dicendum est, quod de pollutione mortali: nam licet hac ex specie sua sit grauius peccatum, quam fornicatio, aliunde tamen fornicatio videtur magis impedire communionem, tum quia plus habet de externo, & ita tollit plus de extrema reuerentia; tum etiam, quia regulariter plus habet voluntarij, & deliberationis; quare ratio permittendus videtur aliquis celebrare, aut communicare eadem die post copulam illicitam, licet confessionem praemiserit. De copula etiam licita fere dicendum videtur, sicut de pollutione inculpabili; cum hoc tamen discrimine, quod magis videatur impedire, quam pollutio illa, quae ex necessitate naturae absque prauis cogitationibus contingit. Regulariter itaque melius erit abstinere post copulam ea die, nisi subit causa aliqua specialis: hoc enim probant Patrum loca, quae affert Thom. Sanchez loco citato, suadet Canon ille Concilij Eliberitani relatus in cap. *Omnia homo*, de consecratione, *distinct. 1.* & videri possunt, quae ad hoc propositum Canisius, *cap. vltim. de Eucharist.* & Viguerius institution. *cap. 16. §. 3. versicul. 22.* Aliquando etiam erit culpa venialis accedere eadem die: aliquando minor reuerentia absque peccato. Facilius ergo permitti potest, accedere post pollutionem inculpabilem, quam post copulam; quia, ut diximus, copula plus tollit de reuerentia externa, & plus etiam habet de voluntario. Aliquando tamen accedendum erit eodem die, vel propter notam, aut aliam causam similem: & quidem minor causa requiritur, quando copula non fuit ex voluptatis appetitu, sed ex desiderio prolis; & multo minor, quando non fuit petita, sed reddita coniungi petenti, & videnti iure suo, quo, praetextu communionis, fraudari non poterat.

Restat dicere de aliis sordibus corporis, de quibus certum est, aliquando impedire posse à celebrando, quando scilicet afferunt secum irregularitatem. Aliquando impediunt saltem à celebrando, ministrando in publico, propter horrorem, & indecentiam. In quo sensu intelligitur textus in cap. *Tua nos*, de Clerico aegrotante; ubi Clericus leprosus praecipitur abstinere (scilicet in publico) propter horrorem populi. In vniuersum tamen sordes corporeae secundum se non impediunt à communionem, saltem in occulto; quia licet in lege veteri aliquae immunditiae corporales arcerent ab ingressu templi, & sacrificij, illa tamen caeremonialia erant propter populum crassiores, qui sensibilibus tenebatur: hic autem cibus non est corporis,

00. 2. sed

sed mentis, cuius mundities exigitur. Decentia tamen, & reuerentia huius sacramenti videtur exigere, vt si sordes eiusmodi facile possint auferri, auferantur. Item, si breui cessabunt, & potest commode differri communio, aliquando semel, aut iterum differatur; quando tamen longius durat, vel mere occultæ sunt, vt contingit in menstruo, non est, cur aliquis alimonia cœlesti priuetur.

SECTION II.

De ieiunio requisito ad Communionem.

16.

Certum est
apud Catho-
licos prae-
quiri ieiunium.

Conc. Car-
thag.

Certum iam est apud Catholicos omnes, praequiri ieiunium in iis, qui hoc sacramentum accipiunt, quod quidem præceptum ab ipsis Apostolorum temporibus initium habuisse late probant Recentiores; & videri potest Vasquez disputat. 211. cap. 1. qui tamen communiter probant hoc præceptum ex Canone 29. Trullano sextæ Synodi, vbi reuocatur licentia Concilij Carthaginensis 3. can. 29. in quo præcipiebatur quidem ieiunium ante sacramenti celebrationem, sed excipiebatur feria quinta in Cœna Domini, quæ exceptio facta etiam fuit in Concilio Africano sub Bonifacio primo can. 8. & in Concil. Matisconensi 2. can. 6. Aliquibus tamen non videtur efficax argumentum ex Canone illo Trullano, quia in eo reuocatur quidem decretum Concilij Carthaginensis. Cæterum in Carthaginensi non solum videtur licentia, sed præceptum continere celebrandi post prandium, vel cenam illa feria quinta. Abstulit ergo Canon ille Trullanus hoc præceptum, & dedit licentiam celebrandi illa feria quinta ante prandium, vel cenam, sicut aliis diebus: quod totum non arguit vllum præceptum seruandi ieiunij. Hæc tamen responsio non conuenit verbis Conciliorum: nam in Carthaginensi nullum verbum præcepti, sed permissionis pro illa feria quinta, sacramenta, inquit, altaris, non nisi ieiunis hominibus celebrentur, excepto vno die anniuersario, quo Cœna Domini celebratur. Ecce à communi præcepto ieiunij præmittendi excipitur dies illa: exceptio autem à præcepto non est præceptum contrarium; sed licentia, vt constat. Deinde in Canone illo Trullano expresse dicitur, illam fuisse dispositionem pro feria quinta Cœna Domini, eamque dispensationem reuocant Patres in illo Canone; reuocatio autem dispensationis, non est permissio, sed præceptum.

17.

Dubatur de
efficacia illius
argumenti ex
Canone Trul-
lano.

Synod.
Laodic.

Aliunde tamen magis dubito de efficacia illius argumenti ex Canone Trullano, quia nimirum Patres ibi non tam videntur præcipere ieiunium naturale, quam Ecclesiasticum, & quadragesimale, quod feria illa quinta ex permissione Concilij Carthaginensis soluebatur. Vtuntur enim eisdem verbis, quibus vltima fuerat Synodus Laodicensis Can. 50. ad idem ieiunium retinendum, vbi sic dicitur: Quod non oporteat in Quadragesima in vltima septimana feria quinta ieiunium soluere, totamque quadragesimam sine veneratione transire, magisque conuenire omnem quadragesimam districto venerari ieiunio. Eodem modo loquuntur Patres in Canone Trullano: Statuimus Apostolicas, ac paternas traditiones sequentes, non oportere in quadragesima postrema septimana quinta feria ieiunium soluere, & totum quadragesimam iniuria afficere. Cum ergo ieiunium quadragesimale, quod per illam licentiam labefactum, & maculari dicunt, non esset ieiunium naturale; sed ecclesiasticum, de hoc solo, videntur loquuti, præcipiendo ea die ieiunium, sicut in aliis diebus Qua-

dragesimæ, atque adeo tollendo facultatem prandendi ante Missam, prout antea permittebatur.

Sed quidquid sit de illo Canone sextæ Synodi, efficaciter probari potest, illud ieiunij ante Missam præceptum ex Concilio Bracharensi I. can. 16. & Bracharensi II. can. 10. in quibus prohibetur, ne aliquis, quocumque cibo præsumpto, oblationem consecret in altari. Aduerte obiter, P. Vasquez n. 3. obseruasse, quod antequam in Concil. Matiscon. II. supra adducto confirmaretur decretum illud Concilij Carthaginensis circa feriam quintam, iam fuerat reuocatum in Concilio Bracharensi primo. Quod quidem videtur fieri non potuisse, cum Concilium Bracharense celebratum fuisset circa tempora Honorij Papæ primi, hoc est, circa annum 626, prout in 2. tomo Conciliorum assignatur in veteri editione. Concilium vero Mantisconense II. circa annum 588. Sed tamen in moderna Conciliorum editione, Concilium illud Bracharense I. non ponitur illo anno, nec sub Honorio, sed circa annum 562. tempore Ioannis III.

Deinde probatur ex Concilio Tolet. VII. can. 2. Nullus, inquit, post cibum, potumque quamlibet minimum sumpsum Missas facere præsumat. Colligitur hoc etiam ex illis Conciliis supra adductis, in quibus exceptio fiebat de sola feria quinta in Cœna Domini: nam exceptio illa confirmabat regulam vniuersalem prohibitionis pro aliis diebus. Porro, licet prædicta Concilia expriment solos Sacerdotes celebrantes, Ecclesiastica tamen consuetudo declarat, illud præceptum omnes fideles communicantes comprehendisse, prout eam obligationem, & consuetudinem declararunt, & approbarunt Patres in Concilio Constantiensi sess. 13. paulo post principium, §. In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis: his verbis, Sacrorum Canonum auctoritas laudabilis, & approbata consuetudo Ecclesiæ seruetur, & seruetur, quod huiusmodi sacramentum non debet consecrari post cibum, nec a fidelibus recipi non ieiunis, nisi in casu infirmitatis, aut alterius necessitatis à iure, vel Ecclesiæ concessi, vel admissi; quod definit tanquam dogma contra eos, qui erroneè contrarium asserere præsumpserint. Colligitur etiam ex dicto Can. 6. Concilij Matisconensi III. cuius vltima verba sunt hæc: Quocumque religio Sacramentum post peractam Missam in Sacrario superfederint, quauis, vel sexta feria innocentes ab illis, cuius interest, ad Ecclesiam adducantur, & indulto eis ieiunio, easdem reliquias confectas vino recipiant. Si ergo paruuli debebant esse ieiuni ad communicandum, à fortiori erat præceptum ieiunij pro adultis.

Denique, quod præceptum illud inceptit ab Apostolorum tempore, probat Patrum verbis adductis Vasquez dict. cap. 1. quibus addi posset sanctus Sothor Papa in decretis eius, quæ habentur in primo tomo Conciliorum: sed reuera totum illud videtur potius ex Concil. Tolet. VII. sup. adducto.

Circa hoc præceptum queritur primo, an exigat ieiunium naturale, an vero solum Ecclesiasticum, quod quidem non violatur per id, quod sumitur per modum medicinæ. Refertur enim sententia Gotsfredi, & Ioannis Parisiensis dicentium, sufficere ieiunium Ecclesiasticum. Sed contrarium est omnino tenendum cum omnibus Theologis, & constat ex praxi Ecclesiæ, & ex verbis supra citatis ex Concilio Toletano VII. vbi quicumque cibis, vel potus quamlibet minimus excluditur; & in Bracharensi secundo supra adducto dicitur, ne aliquis quocumque cibo præsumpto, celebret; & Innocentius III. in cap. Ex parte, de celebratione Missarum, prohibet, ne ablutio calicis sumatur à Sacerdote iterum celebraturo; quæ tamen omnia non violarent ieiunium Ecclesiasticum.